

PROFESIONALNA ODGOVORNOST PSIHIJATRA

MIROSLAV GORETA

**PROFESIONALNA
ODGOVORNOST
PSIHIJATRA**

 Organizator

Zagreb, 2010.

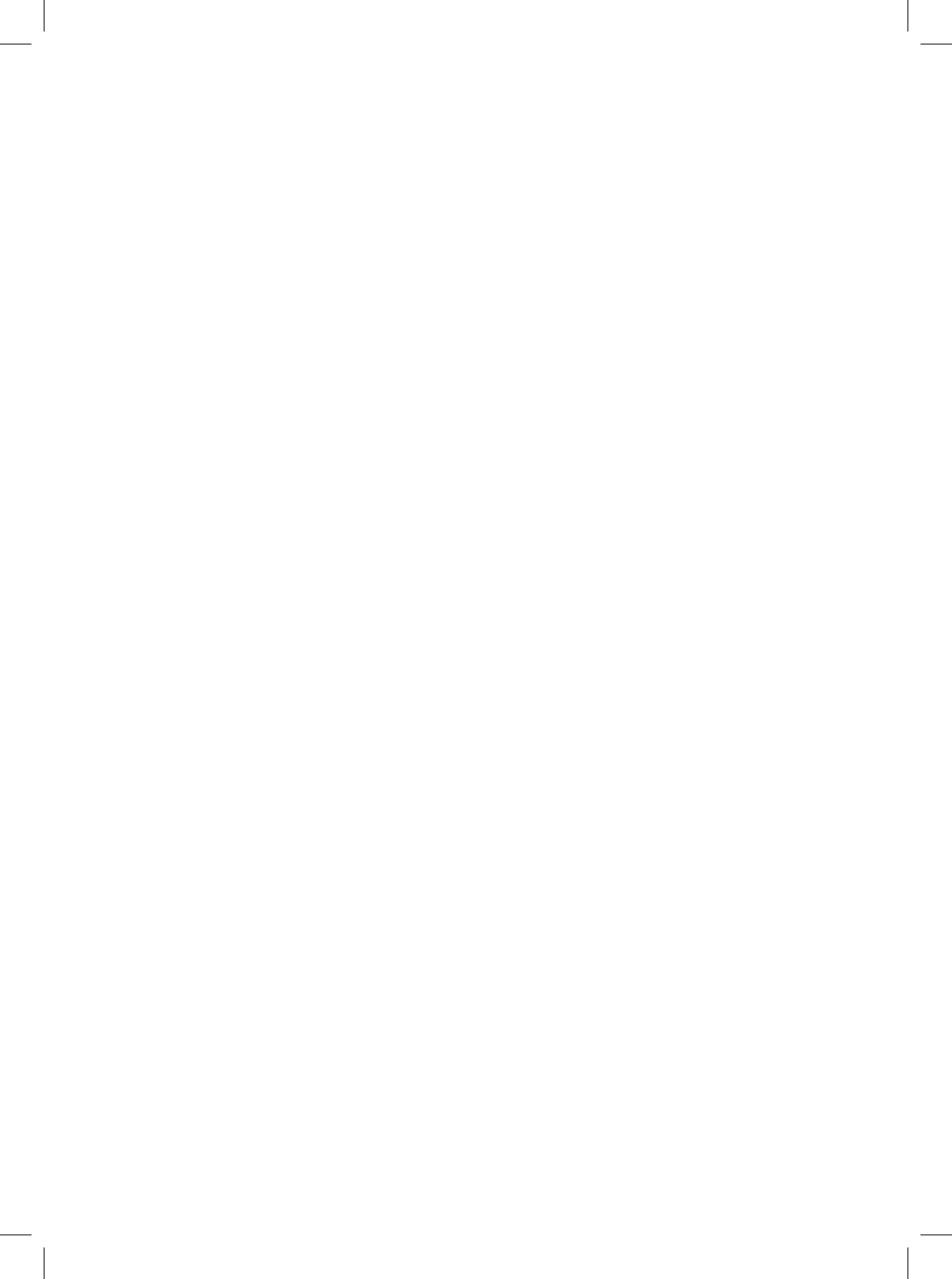
Biblioteka
PRAVNE TEME 4

Urednik biblioteke
IVICA CRNIĆ, dipl. iur.,
odvjetnik u Zagrebu

Cip zapis dostupan je u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem _____

ISBN 978-953-7585-23-5

Za Filipa

SADRŽAJ

PREDGOVOR	XIII
-----------------	------

PROFESIONALNA ODGOVORNOST PSIHIJATRA

UVOD	1
------------	---

A. OPĆA PSIHIJARIJA

Standard 1.: Informirani pristanak	6
Standard 2.: Psihijatrijska dijagnoza	10
Standard 3.: Ordiniranje psihofarmakološke terapije	18
Standard 4.: Indiciranje i provođenje psihoterapijskog tretmana	21
Standard 5.: Vođenje medicinske dokumentacije	34
Standard 6.: Čuvanje profesionalne tajne	35
Standard 7.: Prisilna civilna hospitalizacija	36

Standard 8.: Primjena sile u psihijatrijskom tretmanu	59
Standard 9.: Procjena suicidalnog rizika	60
Standard 10.: Suradnja s medijima	72

B. FORENZIČNA PSIHIJARIJA

Standard 1.: Informiranje vještačene osobe o različitosti odnosa između terapeuta i pacijenta i odnosa između vještaka i ispitanika	80
Standard 2.: Ordiniranje psihofarmakološke terapije za vrijeme vještačenja	81
Standard 3.: Granice čuvanja liječničke tajne u okviru forenzičnopsihijatrijskog vještačenja	81
Standard 4.: Komunikacija s ispitanikom koji do provedbe vještačenja nije iznio svoju obranu	83
Standard 5.: Vještačenje sposobnosti za davanje vjerodostojnog iskaza	84
Standard 6.: Otkrivanje informacije o već počinjenom ili tek planiranom kaznenom djelu	87
Standard 7.: Poznavanje i priznavanje granica vlastite kompetentnosti	88
Standard 8.: Upozoravanje na pogreške drugih vještaka	90

Standard 9.: Granice kompetencija i odgovornosti u institucionalnom i/ili timskom vještačenju	91
Standard 10.: Prisilna forenzična hospitalizacija	93
Standard 11.: Obvezno psihijatrijsko liječenje smanjeno ubrojivih počinitelja kaznenih djela prema čl. 75. KZ-a	94
Standard 12.: Postavljanje vještaka prema aktualno važećem pravnom sustavu	95
Standard 13.: Postavljanje forenzičnog terapeuta prema “pravomoćno” potvrđenoj (najvjerojatnije pogrešnoj!) dijagnozi	97
Standard 14.: Postavljanje vještaka prema patriotski, socijalno ili na drugi sličan način definiranim političkim interesima	106
Zaključak	110
LITERATURA	115

Dodatak**Eileen Munro****TRAGEDIJE U PODRUČJU MENTALNOG ZDRAVLJA:
ISTRAŽIVANJA POZADINE LJUDSKE POGREŠKE**

Uvod	124
Usporedba paradigmi istraživanja pogreške	126
Kada prestati s postavljanjem pitanja	129
Tretiranje ljudske pogreške kao simptoma, a ne uzroka	133
Zamjena istraga	140
Stvaranje kulture otvorenosti	141
Zaključak	143
Literatura	145
ABECEDNO KAZALO POJMOVA	153

PREDGOVOR

PREDGOVOR

Dana 3. lipnja 2009. u Zagrebu je održano savjetovanje na temu: Odgovornost liječnika za štetu, na kojem sam održao predavanje pod naslovom: Psihijatrijska vještačenja povrede duševnog integriteta nastalih pogreškom liječnika, u kojem sam upozorio na najčešće liječničke pogreške koje se javljaju u svakodnevnoj psihijatrijskoj praksi, kao i na metode njihova utvrđivanja psihijatrijskim vještačenjem u okviru sudskih i izvansudskih postupaka za utvrđivanje te odgovornosti.

S obzirom na to da je zanimanje stručne javnosti (psihijatrijske, pravničke i dr.) za ovu temu u međuvremenu znatno poraslo - čemu su, između ostalog, pridonijeli i neki medijski iznimno eksponirani slučajevi u kojima je preispitivana ili se još uvijek preispituje odgovornost psihijatara za potencijalno kršenje etičkih i stručnih normi - odlučio sam proširiti je i objaviti kao knjigu koja bi ponajprije imala edukacijsku namjenu kao dopuna standardnim udžbenicima i priručnicima kojima se koriste specijalizanti iz psihijatrije, kandidati za sudske vještake i liječnici na supspecijalizaciji iz forenzične psihijatrije, ali također - kao pomoć psihijatrima i pravnicima u psihijatrijskim vještačenjima i sudskim i izvansudskim postupcima za utvrđivanje profesionalne odgovornosti psihijatra za počinjenu liječničku pogrešku.

Kako su prikazi konkretnih slučajeva iz svakodnevne prakse vještačenja najbolja ilustracija praktične primjene teorijskih stajališta te zakonskih i etičkih normi, i u ovoj sam knjizi objavio glavne dijelove (uglavnom zaključnu raspravu koja se u pravilu označuje kao *mišljenje*) nekoliko ekspertiza Centra za forenzičnu psihijatriju Psihijatrijske bolnice Vrapče. Iako te ekspertize

nisu objavljene *in extenso*, kao što je to učinjeno u projektu: Psihijatrijska vještačenja - zbirka ekspertiza - kazneno pravo (2004.) i građansko pravo (2006.)¹ (Naklada Zadro i Psihijatrijska bolnica Vrapče), i ovdje sam nastojao - koliko god je to bilo moguće - poštovati etičke norme koje se odnose na objavljivanje takvog materijala (promjene imena, izostavljanje naziva institucija i geografskih lokacija, brisanje datuma i drugih vremenskih oznaka i sl.).¹¹

Kao autori odnosno koautori ekspertiza prikazanih u ovoj knjizi bili su angažirani moji bliski suradnici psihijatri Miroslav Bojić, dr. med., Nadica Buzina, dr. med., Aleksander Haid, dr. med., i Draženka Ostojić, dr. med., te psiholozi Romel Krajačić: prof., Dunja Krajnović, prof., kojima na ovom mjestu posebno zahvaljujem za njihov vrijedni doprinos.

Posebno zahvaljujem dr. Eileen Munro i nakladničkoj kući Brunner Routledge - Taylor&Francis LTD iz Oxona (UK) na dopuštenju za objavljivanje hrvatskog prijevoda članka: Mental health tragedies: investigating beyond human error, izvorno objavljenog u časopisu: The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology (April 2009).

U Zagrebu 14. veljače 2010.

M. G.

¹ Od ekspertiza uključenih u taj projekt za ovu su temu posebno značajne: slučaj 49 (odgovornost liječnika za homicid koji je počinio forenzični pacijent - knjiga II., str. 435) i slučaj 53 (odgovornost liječnika za suicid pacijenta - knjiga II., str. 481).

¹¹ Detaljnu informaciju o etičkim kriterijima za objavljivanje forenzično-psihijatrijskih ekspertiza također sam ponudio u predgovoru *Psihijatrijskih vještačenja* i citatima (*O etici projekta*) prenesenim iz dviju najznačajnijih svjetskih zbirki psihijatrijskih ekspertiza:

1. Hellbrun, K., Marczyk, G.R., DeMatteo, D., Forensic Mental Health Assessment. A Casebook, Introduction and Overview, p. 15, Oxford University Press, 2002.

2. Nedopil, N., Krupinski, M., Beispiel-Gutachten aus der Forensischen Psychiatrie. Vorwort. Georg Thieme Verlag, Stuttgart, 2001.

**PROFESIONALNA
ODGOVORNOST
PSIHJATRA**

